

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Verksamhetsplan 2024

Beslutad av: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Gäller för: Utbildningsförvaltningen
Ansvarig: Ann-Christine Gradin, utbildningsdirektör

Diariernr: SK-2023/00488
Beslut: 2023-11-22, §90

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Begrepp som används i verksamhetsplanen	4
2 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens grunduppdrag.....	5
2.1 Nationellt lagstadgat uppdrag	6
2.2 Uppföljning av grunduppdrag.....	6
3 Strategiområden för grunduppdragets genomförande.....	7
3.1 Ökad likvärdighet	7
3.2 Förbättrade studieresultat.....	8
3.3 Attraktiv utbildning	8
4 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens mål och uppdrag.....	10
4.1 Övergripande mål och delmål.....	10
4.2 Personalmål GVN	11
4.3 Uppdrag till förvaltningen.....	13
5 Drift- och investeringsbudget	14
6 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.....	18
7 Inriktningsmål och program från kommunfullmäktige	23
8 Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige	26
9 Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	27
10 Styrning och uppföljning av externa utförare.....	28
11 Bilagor	28

1 Inledning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett samlat ansvar för den pedagogiska verksamheten inom gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, RH-gymnasium, kommunal vuxenutbildning samt ansvar för den verksamhet som arbetsmarknad och integration bedriver där mottagande av skyddsbehövande från Ukraina ingår. Verksamhetsplanen beskriver hur verksamheterna som nämnden ansvarar för ska styras och planeras under kommande verksamhetsår. Planering sker med utgångspunkt i kommunfullmäktiges beslutade planeringsdirektiv, statligt lagstadgat uppdrag samt tilldelad budgetram.

För verkställande av såväl det kommunala som det nationella uppdraget är resursfördelning och kompetensförsörjning viktiga förutsättningar.

Rätten att lyckas i utbildning är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för ett gott liv och för att kunna påverka sin framtid och delta i ett demokratiskt samhälle. Ett utbildningssystem med hög kvalitet är en viktig del för kommunens kompetensförsörjning och en genomförd gymnasieutbildning ger individen förutsättning till studier och/eller arbete.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tillsammans med för- och grundskolenämnden formulerat tre gemensamma strategiområden för att stärka arbetet med grunduppdraget i den gemensamma utbildningskedjan.¹ En sammanhållen utbildningskedja innebär att övergångar mellan olika skolformer stärks.

---

¹ De tre strategiområdena beslutas gemensamt 2016.

1.1 Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Kommunalt Grunduppdrag	Grunduppdrag som kommunfullmäktige fattat beslut om och som gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska genomföra. Grunduppdraget ingår i den av kommunfullmäktige fastställda reglementet.
Lagstadgat nationellt uppdrag	Uppdrag som fastställs genom nationell lagstiftning såsom skollagen, skolförordning och läroplanen för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning samt undervisning i svenska för invandrare.
Reglemente	Ett reglemente ger de grundläggande reglerna för ansvar och beslutanderätt i en kommun (kommunallagen 2017:725). Reglementet fastställs av kommunfullmäktige och beskriver nämndens ansvar, att verksamheten bedrivs i enlighet med de grunduppdrag, mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i reglementet.
Inriktningsmål	Mål fastställda av kommunfullmäktige för att skapa riktning och förändring inom en viss fråga eller avgränsat område. Inriktningsmål är gemensamt för flera nämnder.
Program	Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program berör oftast flera nämnder. Inom respektive program finns ett eller flera fokusområden.
Nämndmål och uppdrag	Utöver grunduppdraget kan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fatta beslut om ytterligare nämndmål och uppdrag med tillhörande strategier och insatser för att bidra till förverkligande av målen med utbildningen.
Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)	Umeå kommun är huvudman för pedagogisk verksamhet som är nationellt lagstiftad och bedrivs i kommunal regi. Huvudman är enligt skollagen ansvarig för att planera, genomföra, analysera och följa upp utbildningens effekt i sin helhet mot de nationella målen.
Strategiområden	Genomförandet av det kommunala grunduppdraget och reglementet samt det nationellt lagstiftade uppdraget beskrivs utifrån tre strategiområden. Strategiområden är <i>ökad likvärdighet, förbättrade studieresultat</i> samt <i>attraktiv utbildning</i> .
Resultatmått i styrkortet	Mäter utfall av nämndspecifika och personalpolitiska mål mot ett förväntat målvärde.

2 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Nämnden har ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret för unga 16 till och med 19 år som inte går i skola eller arbetar. Vidare har nämnden ansvar för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och gymnasial nivå samt anpassad utbildning för vuxna på grundläggande och gymnasial nivå och ansvar för svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Reglemente

Nämnden svarar för kommunens åtaganden enligt skollagstiftningen för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning samt undervisning i svenska för invandrare. Nämnden svarar vidare för sysselsättningsbefrämjande åtgärder, samt för den kommunala mottagningen av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Nämnden ska verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas. Nämnden ansvarar för myndighetsutövning enligt skollagen, och svarar exempelvis för att det finns skolbibliotek, elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt arbetsplatsförlagt lärande (APL). Vidare ansvarar nämnden för bestämmelserna kring elevresor, interkommunala skolfrågor och modersmålsundervisning.

Nämnden ansvarar även för vissa nyanländas etablering på arbetsmarknaden, sommarjobb för gymnasieungdomar samt för rekrytering av arbets- och praktikplatser för ungdomar och vuxna långtidsarbetslösa, samt personer med funktionshinder.

Nämnden ska:

- Ansvara för arbetsmiljön för de elever som finns i nämndens verksamhet.
- Samverka med för- och grundskolenämnden för lärande och utveckling av barn och ungdomar i ett kommunalt helhetsperspektiv.
- Samordna kommunens kvalitetsredovisning för samtliga gymnasieskolor och vuxenutbildning.
- Svara för en god samverkan med elever, vårdnadshavare och adekvata organisationer/föreningar.
- Samverka med Umeå Universitet, högskoleutbildningar i Umeå samt andra

utbildningsanordnare inom området.

- Tillhandahålla, leda och samordna kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och vuxenutbildning som särskild utbildning på såväl grundläggande som gymnasial nivå, samt verka för en sammanhållen utbildning för nyanlända.
- Arbeta för en god integration och samverkan samt ta emot och tillhandahålla bosättning för vissa nyanlända invandrare.
- Finansiell samordning av verksamhet inom ramen för samordningsförbundet.
- Samverka med Arbetsförmedlingen, och andra aktörer, näringsliv samt offentliga arbetsgivare samt andra adekvata organisationer/föreningar.

2.1 Nationellt lagstadgat uppdrag

I skollagen fastställs det nationellt lagstadgade uppdraget att i varje kommun ska det finnas en nämnd eller flera, som ansvarar för fullgörandet av kommunens uppgifter för utbildning enligt lagstiftning.

Umeå kommun är huvudman för utbildningar som sker i kommunal regi. Huvudman ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollag och andra föreskrifter och bestämmelser som kan finnas kring utbildning, till exempel läroplanen. Vidare ska kommunen fördela resurser till utbildningen.

Utbildningen ska enligt lag vila på demokratisk grund, vilket innebär att den ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna. Elever ska inhämta och utveckla kunskaper och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla former av kränkande behandling ska aktivt motverkas.

Barnkonventionen gäller som svensk lag sedan 2020 och är inkorporerad i skollag och förordningar för svenskt skolväsende. Det innebär att ett barnrättsperspektiv ska beaktas. Artikel 2 och 3 fastställer barns samma rättigheter, lika värde och att barnens bästa ska tas hänsyn till vid beslut som rör barn. Artikel 28 föreskriver barns rätt till utbildning och i artikel 12 fastställs barns rätt att få komma till tals och uttrycka sin mening.

Ett systematiskt kvalitetsarbete ska genomföras både på huvudmannanivå och på enhetsnivå enligt skollag. Huvudman ansvarar för att följa upp utbildningen kontinuerligt och systematiskt.

2.2 Uppföljning av grunduppdrag

I Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslutade årshjul framgår när nämndens uppföljning av det kommunala grunduppdraget och statliga uppdraget sker. Årshjulet revideras årligen. Vid varje delårsuppföljning samt vid årsbokslut bedömer nämnden i vilken grad grunduppdraget, inriktningsmål och nämndens egna mål uppnåtts. Återrapportering av grunduppdraget till fullmäktige sker årligen enligt beslutad rutin.

- Årsrapport av nämnduppdrag och nämndmål samt internkontroll.
- Förenklad rapport av ekonomi, personal och KF-uppdrag.
- Delårsplan av nämnduppdrag och internkontroll.
- Återrapportering kompetensförsörjningsplan.
- Återrapportering Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Uppföljning av det **nationellt lagstadgade uppdraget** sker genom

- Kvalitetsrapporter på huvudmannanivå för gymnasieskola, vuxenutbildning och arbetsmarknad och integrationsavdelningen som visar på måluppfyllelsen i relation till det nationella uppdraget samt nämndspecifika mål.
- Återrapportering av måluppfyllelsen i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning, anpassad vuxenutbildning samt yrkesvux.
- Återrapportering av enkätresultat i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning och anpassad vuxenutbildning.
- Återrapportering av diskriminering och kränkande behandling

3 Strategiområden för grunduppdragets genomförande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tillsammans med för- och grundskolenämnden formulerat tre gemensamma strategiområden för att stärka arbetet med grunduppdraget i den gemensamma utbildningskedjan. De tre områdena är *ökad likvärdighet, förbättrade studieresultat och attraktiv utbildning* vilka visar hur såväl det kommunala som det nationellt lagstadgade uppdraget ska genomföras och förverkligas i ett långsiktigt perspektiv.

3.1 Ökad likvärdighet

Alla elever och vuxna, inom nämndens verksamhetsområden, oavsett social och ekonomisk bakgrund, kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning, ska ges likvärdiga förutsättningar för utveckling, lärande och hälsa utifrån verksamhetens mål för att nå sin fulla potential både kunskapsmässigt och socialt.

En likvärdig skola för alla elever syftar till att kompensera för socioekonomiska skillnader, behov och förutsättningar. Resursfördelningsmodellen bidrar till att utjämna skillnader och bidra till likvärdiga förutsättningar för skolornas arbete för att elever ska nå målen för utbildningen oavsett elevens socioekonomiska bakgrund, kön och/eller funktionsnedsättning. Utifrån tillgängliga resurser behöver de pedagogiska verksamheterna arbeta på ett kompensatoriskt sätt i syfte att stärka likvärdiga förutsättningar för elever att nå målen med utbildningen.

Kommunala aktivitetsansvaret ska arbeta för att fler ungdomar i åldern 16 till och med 19 år i första hand återupptar sina gymnasiestudier och i andra hand får en annan sysselsättning.

En genomförd utbildning inom vuxenutbildning ska ge individen en stärkt ställning i arbets- och samhällslivet samt främja den personliga utvecklingen. Den ska också ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Samsyn och samverkan med betydelsefulla aktörer för att minska tid i utanförskap är centralt för ökad likvärdighet så att alla som kan ska få rätt att provas mot arbete och därmed ett självständigt liv, egen försörjning och etablering i samhället.

För ökad likvärdighet i ett samhälle i förändring behöver det långsiktiga arbetet med digitalisering inom nämndens område vara i fokus. Kunskaper i att hantera och använda digitala verktyg ger goda förutsättningar att delta i högre utbildning och ett framtida arbetsliv samt kan bidra till minskad känsla av utanförskap. Omställning med hjälp av nya digitala lösningar ger ökade möjligheter till effektiviseringar och nya lösningar.

3.2 Förbättrade studieresultat

Rätten att lyckas i utbildning är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att elever ska kunna påverka sin framtid i ett demokratiskt samhälle och ger individen förutsättning till fortsatta studier och/eller arbete.

Utbildningen inom gymnasieskola och vuxenutbildning ska vara av hög kvalitet. Undervisningens kvalitet är en viktig förutsättning för att elevernas studieresultat ska förbättras. Det systematiska kvalitetsarbetet synliggör undervisningens kvalitet i relation till elevers behov utifrån målen med utbildningen och att fokus på samband mellan elevers lärande, utveckling, måluppfyllelse och undervisningens kvalitet stärks.

I det systematiska kvalitetsarbetet identifieras på vilket sätt undervisning möter elevens behov av ledning och stimulans och kan bidra till en förbättrad kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska stödja en undersökande kultur där analys av undervisningens kvalitet utvecklas på individ-, grupp-, ämnes, enhets- och på huvudmannanivå.

3.3 Attraktiv utbildning

Gymnasie- och utbildningsnämndens skolverksamhet utmärks av en bredd av yrkesprogram och högskoleförberedande program av hög kvalitet. Hög kompetens hos rektorer, lärare och övrig personal säkerställer att utbildning och annan verksamhet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Samarbete med branscher och företag stärks för att utveckla yrkesprogram och lärlingsutbildning för att ge elever en adekvat utbildning för samhällets framtida behov. Attraktiva yrkesutbildningar är även centralt för vuxenutbildning och yrkeshögskoleutbildningar som alternativ för vuxna att

kompetensväxla eller byta yrkesinriktning för att tillgodose samhällets behov av arbetskraft där det råder brist på personal.

Kompetensförsörjningen är central för att bibehålla kvaliteten i skolan. För att bibehålla kvaliteten behöver ett aktivt, systematiskt och medvetet arbetsmiljöarbete bedrivas i hela styrkedjan och inkludera elever och personal.

Kunskap och kompetens utvecklas i samverkan med universitet och högskola. I nära samarbete möts olika professioner i kollegial samverkan i syfte att stärka undervisningens kvalitet och därmed bidra till elevers måluppfyllelse såväl kunskapsmässigt som socialt.

4 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens mål och uppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens övergripande mål är som tidigare beskrivits att **andelen elever som tar gymnasieexamen ska öka**. För att följa hur väl utvecklingen sker mot det fastställda målet har delmål formulerats inom respektive strategiområde. Delmålen följs upp av resultatmått. Resultatmått för respektive delmål framgår av styrkortet. Uppföljning av långsiktiga mål och delmål sker i styrkort, verksamhetsrapporter samt genom huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

4.1 Övergripande mål och delmål

GVN övergripande mål: <i>Andel elever som tar gymnasieexamen ska öka.</i>		
Strategiområde: Förbättrade studieresultat		
GVN delmål	Resultatmått	Målvärde 2025
1. År 2025 har Umeås kommunala gymnasieskola högst meritvärde och genomströmning i kommungruppen större städer. ^[1]	1.1 Andelen elever med fullföljd gymnasieutbildning inom tre år ska öka jmf föregående år (Andel elever av avgångseleverna som når gymnasieexamen) ^[2] (%).	95
	1.2 Den genomsnittliga meritpoängen ska öka jämfört med föregående år. (0-20p)	15
2. Godkända betyg och genomströmning inom vuxenutbildningen ska öka.	2.1 Andelen elever med godkända betyg inom vuxenutbildningen ska öka. (%)	90
	2.2 Genomströmningen på yrkesvux ska öka i relation till föregående år. (%).	70
	2.3 Genomströmningen på anpassad vuxenutbildning på grundläggande nivå ska öka i relation till föregående år, (%).	80
3. Elevernas skolnärvaro samt upplevelse av trygghet, studiero, inflytande och delaktighet skall öka.	3.1 Andelen elever med mer än 20 procents frånvaro ska minska.	10
	3.2 Index för elevers upplevda trygghet i skolan ska öka jämfört med föregående mätning (genomsnittligt värde "trygg i skolan" -"trygg i min klass"). (skala 1–10)	9
	3.3 Andelen elever som känner att de kan påverka sin skola genom klassråd, elevråd, föreningar eller motsvarande ska öka jmf fg. mätning. (skala 1–10)	8
	3.4 Andel elever som känner delaktighet i sitt lärande. (skala 1–10)	8
	3.5 Andel elever som upplever studiero i klassrummet ska öka. (skala 1–10)	
4. Ungas hälsa 16–18 år ska förbättras (index 0–100).	4.1 Ungas hälsa, 16–18 år (index 0–100). ^[3] - flickor - pojkar - annat/vill ej ange	68
	4.2 Upplevd stress i relation till skolmiljön (prov, bedömning, betyg) ska minska. ^[4] (Skala 1–10) - flickor - pojkar - annat/vill inte ange kön	10
		10
10		

^[1] Statistik SCB, Skolverket, kommungrupp större städer enligt Kolada. Redovisas i januari.

^[2] Exklusive nyanlända

^[3] Avser faktorn självuppskattad hälsa i Unga enkäten

^[4] Avser medelvärde självuppskattad stress i Elevenkäten

GVN övergripande mål: Andel elever som tar gymnasieexamen ska öka.		
Strategiområde: Attraktiv utbildning		
GVN delmål	Resultatmått	Målvärde 2025
5. Umeås gymnasieskolor ska vara attraktiva och kvalitativa nog för att behålla andelen elever.	5.1 Andel elever som får sitt förstahandsval.	
	5.2 Andel elever som väljer en kommunal gymnasieskola (%).	82
6. Andelen elever som väljer yrkesutbildningar på gymnasiet ska öka.	6.1 Andel elever som väljer att påbörja en yrkesutbildning på gymnasiet ska öka (%).	
	- Kommunala elever ^[1]	30
	- Interkommunala elever ^[2]	45
	- Total andel elever i yrkesprogram UGS ^[3]	35

^[1] Elever folkbokförda i Umeå kommun som väljer yrkesutbildning inom UGS

^[2] Elever folkbokförda i annan kommun som väljer yrkesutbildning inom UGS

^[3] oavsett hemkommun

GVN övergripande mål: Andel elever som tar gymnasieexamen ska öka.		
Strategiområde: Ökad likvärdighet		
GVN delmål	Resultatmått	Målvärde 2025
7. Jämställdheten i elevernas studieval ska öka.	7.1 Underrepresenterat kön ska utgöra minst 25 procent av eleverna i yrkesprogram (%).	25
	7.2 Det underrepresenterade könet av eleverna på yrkesprogram ska öka jämfört med föregående år (%).	2
8. Samverkan mellan skola och arbetsgivare inom såväl näringslivet som offentlig sektor skall bli bättre.	8.1 Antalet kvalitetssäkrade APL-platser per program.	
	8.2 Antalet arbetsgivare och verksamheter som tar APL-ansvar per program.	
	8.3 Antalet närvarande företag på programråd.	
9. Arbetsmarknadsenheten skall genom sin verksamhet ta vara på hela befolkningens arbetsförmåga.	9.1 Andel helårsekvivalenter. ^[1]	9
	9.2 Andelen deltagare i våra arbetsmarknadsinsatser som lämnar till förmån för studier ska öka. *ev. viss felmarginal pga. byte av verksamhetssystem	20
	9.3 Antalet personer och antalet månader i försörjningsstöd skall minska. *Genomsnitt antal månader/ärenden (2022 första mättillfället).	7

^[1] Mått från SCB som anger hur stor andel av befolkningen (20–64 år) som försörjs med sociala ersättningar. En helårsekvivalent motsvarar en person som försörjs med full ersättning ett helt år, dvs två personer som varit arbetslösa ett halvår var blir en helårsekvivalent tillsammans.

4.2 Personalmål GVN

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden står inför stora kompetensförsörjningsutmaningar under de kommande åren. Ökande volymer av elever och deltagare i verksamheterna i kombination med färre personer i arbetsför ålder nationellt på arbetsmarknaden skapar en konkurrens om arbetskraften. För att möta kompetensförsörjningsutmaningen är det viktigt att nämndens verksamheter tillhandahåller attraktiva arbetsplatser som speglar mångfalden i samhället, där medarbetare och chefer upplever en hållbar arbetsmiljö över tid. Strategier för att säkra

kompetensförsörjningen beskrivs i gymnasie- och vuxenutbildningens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens aktivitetsplan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens övergripande personalmål är att ***all personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation.***

För att följa utvecklingen mot de kommunövergripande personalpolitiska målen samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens egna personalmål har konkreta och mätbara resultatmål identifierats. Resultatmåten för respektive delmål framgår i styrkortet. Uppföljningen av de personalpolitiska målen sker inom ramen för det systematiska kompetensförsörjningsarbetet, det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med lika rättigheter och möjligheter.

Personalpolitiska mål	GVN personalmål	Resultatmål	Målvärde 2025
5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	10. All personal i legitimationsgrundande yrke ska ha legitimation.	Andel legitimerade lärare (%).	100
6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.		Andel chefer med max 30 medarbetare/chef.	87
7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.		Sjukfrånvaro i GVN (%).	4,8
		Andel långtidsfriska (%).	75
		Andel heltidsanställda (%).	90
		Medarbetarenkäten, totalt medelvärde (index max 6,0).	5,1
		Andel skyddsombud som genomgått introduktion.	90

Prioriterade områden i nämndens arbete med arbetsmiljö och aktiva åtgärder:

- Åtgärder för en bra organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) ska vidtas, för att förebygga ohälsosam arbetsbelastning och främja återhämtning.
- Hot, trakasserier och våld i arbetet ska minska och alla ska känna sig trygga i arbete även om situationer uppstår.
- Förbättra den fysiska arbetsmiljön i verksamheterna genom att tydliggöra rutiner och stöd internt inom förvaltningen samt förbättra samarbete med Teknik- och fastighetsförvaltningen.
- Behov av ökad kunskap, fördjupa och vidareutveckla arbetet med lika rättigheter och möjligheter
- Behov av anpassningar av lokaler för att öka tillgänglighet för alla utifrån funktionsnedsättning.

4.3 Uppdrag till förvaltningen

- A. Formulera en strategi för Yrkeshögskolan, som utgår från vilka möjligheter vi har att dels erbjuda utbildningar i egen regi med huvudsakligen befintlig kompetens och personal, dels agera som en länk mellan arbetsmarknaden och andra utbildningsanordnare.
- B. I samverkan med hållbarhetsutskottet ta fram en strategi och åtgärdsplan för ekologisk och klimatmässig hållbarhet för våra verksamheter.
- C. Att presentera en modell för hur GVN kan ta sitt uppföljningsansvar för alla ungdomar 16–19 år folkbokförda i Umeå kommun.
- D. Verksamheten ska påbörja en översyn av hela resursfördelningsmodellen kopplat till gymnasiet, med syfte att skapa en tydlighet i vilka resurser som erhålls och möjliggöra uppföljning för hur de används. I översyn ska utredning kring hur modellen kan differentiera mellan yrkesutbildningar som bedrivs i lärlingsform och utbildningar som bedrivs i klassrumsform ingå.
- E. Öka rättssäkerheten avseende aktualisering till arbetsmarknadstorgen, i synnerhet i relation till daglig verksamhet.
- F. Att vidta trygghetsskapande åtgärder för att förebygga hot, våld och trakasserier i nämndens verksamheter.
- G. Följ upp SYV-verksamheten i såväl skolorna som på arbetsmarknadsenheten och återrapportera resultaten till nämnden.
- H. Föreslå åtgärder för att ferieanställningarna inte skall konkurrera med den öppna arbetsmarknadens behov av reguljära sommarvikarier.
- I. Föreslå åtgärder för att öka lärlingsprogrammets attraktivitet.
- J. Ta fram en plan för att öka andel elever på yrkesprogram som driver UF-företag.
- K. I dialog med teknik- och fastighetsförvaltningen lösa ansvarsfrågan om drift och underhåll av fastigheterna vid Forslundagymnasiet.
- L. Stärka kunskapsnivån inom hedersrelaterat våld och förtryck genom kvalitetssäkrade utbildningsinsatser gentemot elever och personal.
- M. I den årliga återrapporteringen av kränkingsärenden till huvudman, identifiera om det finns en antisemitisk, islamofobisk eller i övrigt rasistisk komponent i inrapporterade kränkingsärenden på skolorna.
- N. Förbereda inflyttning av de nya gymnasieplatserna.
- O. Identifiera behov av framtida gymnasieplatser för att ta hand om elevökningen samt säkra elevernas förstahandsval.
- P. Fortsätta arbetet med att långtidssäkra våra naturbruksutbildningar i samverkan med relevanta aktörer och optimera nyttjandet av Forslunda.

5 Drift- och investeringsbudget

Kommunfullmäktiges beslut om tilldelning av medel

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2023 fattat beslut om planeringsdirektiv och ekonomiska ramar för drifts- och investeringsbudget för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN). Nämndens budgetram för driftmedel uppgår för 2024 till -619,24 mnkr, ett tillskott med -42,78 mnkr jämfört med 2023 års ram.

Kommunfullmäktige har till driftsramen beslutat att prioritera medel för:

- Justering PO-pålägg avseende arbetsgivaravgift 1,59 mnkr.
- Justering PO-pålägg avseende kollektivavtalad pension -6,72 mnkr.
- Cirkulär ekonomi, för drift av byggåterbruk -1,5 mnkr
- Minskad segregation, för projektet Salam Familj -0,5 mnkr.
- Övriga tillskott motsvarar -19,5 mnkr för hantering av ökade volymer och övriga tillkommande kostnader.

Kommunfullmäktiges beslut från den 19 juni innehåller även beslut om medel för investeringar. GVN har för år 2024 beviljats investeringsmedel med 3,8 mnkr för byggnation av Forslunda stall och grishus, kontinuerliga reinvesteringar motsvarande 4,35 mnkr, 3 mnkr för inventarier till aula på Maja Beskowgymnasiet, 7,0 mnkr för inventarier kopplat till elevökning på Dragonskolan och 1,5 mnkr för inventarier till restaurangprogrammet. Kontinuerliga reinvesteringar finns även kommande år men minskar i omfattning till år 2027 och uppgår då till 3,965 mnkr enligt Kommunfullmäktiges beslut.

Utöver investeringsmedel till GVN har kommunfullmäktige beslutat om investeringsmedel till Teknik- och fastighetsnämnden (TN). Det ligger i TNs uppdrag att bland annat försörja GVN:s verksamheter med fastigheter och IT. Kommunfullmäktige har de kommande åren 2024-2027 beviljat 272,3 mnkr för byggnation av 1 000 nya gymnasieplatser och 80 mnkr för utbyggnad av lokaler för vuxenutbildningen pga. elevökning. Utöver det har medel beslutats för år 2024 med 12 mnkr för aulan på Maja Beskowgymnasiet respektive 5 mnkr för trygghetsanpassning Dragonskolan. För ram IT GY (elevdatorer) har kommunfullmäktige beslutat om 11,8 mnkr år 2024.

Driftsbudget

Kommunfullmäktige har beslutat om att nämndens budgetram för driftsmedel uppgår för år 2024 till -619,24 mnkr ett tillskott med -42,78 mnkr jämfört med 2023 års ram. Utökningen av ram räcker dock inte för att fullt ut kompensera nämnden för de uppdrag som utförts år 2023 utan omprioritering och ambitionssänkning kommer att behöva genomföras för att klara sig inom den ram som kommunfullmäktige beslutat om. Totalt saknas det 7,7 mnkr för att kunna utföra grunduppdraget och det lagstadgade uppdraget som nämnden har med samma ambitionsnivå som år 2023.

Umeå Kommun är en växande kommun och har en vision om att Umeå ska ha 200 000 invånare senast år 2050. GVN är en nämnd som till stor del påverkas av förändringar i befolkningen, den senaste tillgängliga befolkningsprognosen för Umeå kommun visar att åldersgruppen 16–18 år ökar under kommande tioårsperiod. Enligt den senaste befolkningsprognosen ökar antalet ungdomar i åldern 16–18 år med ca. 430 individer (11 %) under åren 2024–2034. Där ökningen är störst de kommande fem åren fram till år 2027.

Nämndens prioritering utifrån tilldelade driftsmedel

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har en elevpengsbaserad resursfördelningsmodell avseende de nationella programmen inom gymnasieskolan. Detta innebär att gymnasieskolorna till allra största del erhåller medel utifrån en peng per elev och program och år. Den största delen av nämndens budget hanteras genom resursfördelningsmodell.

Det finns också så kallad anslagsfinansierade delar inom gymnasieskolan såsom elevresor, introduktionsprogram (IM) och delar av elevhälsan med mera.

Övriga verksamheter inom nämndens ansvarsområde är helt anslagsfinansierade, exempelvis arbetsmarknad och vuxenutbildning.

Nämndens budgetbeslut innebär att man erhållit medel för uppräknig av index för alla verksamheter och kompensation för volymökningar i de delar som styrs av resursfördelningsmodeller. Hänsyn har även tagits till ökade PO-kostnader i samband med nytt pensionsavtal jämfört med 2023 års beslutade budget.

Kommunfullmäktige har i sitt beslut prioriterat medel för tillkommande uppdrag, cirkulär ekonomi 1,5 mnkr och minskad segregation 0,5 mnkr. Medel som nämnden prioriterar till arbetsmarknadsverksamhet. Under arbetsmarknads ansvar ligger ett uppdrag om att tillhandahålla ferietjänster till 17-åringar något som tidigare år delvis finansierats av statsbidrag. För att kunna bibehålla samma ambitionsnivå behöver ytterligare medel motsvarande 0,5 mnkr tillskjutas då statsbidrag med motsvarande summa upphör.

Samhällsutvecklingen och fler arbetsmiljöhändelser med koppling till hot och våld har lett till behov av åtgärder i form av ökad beredskap och trygghetsskapande åtgärder för personal och elever verka inom nämndens område. Hot och våld är en prioriterad arbetsmiljö aktivitet. För trygghetsskapande åtgärder prioriteras resurser motsvarande 0,5 mnkr för år 2024.

Under pandemin hade ett flertal elever från grundskolan hög frånvaro och missade stora delar av undervisningen. Detta medförde att ett ökat antal elever från grundskolan inte haft fullständiga betyg, vilket de senaste åren ökat antalet elever på introduktionsprogram (IM). Även under år 2024 bedöms därför ett ökat antal elever inte vara behöriga till gymnasiet, det ökade elevantalet medför utöver utmaningar i verksamheten även ökade kostnader för gymnasieskolan då kostnaden för en elev på introduktionsprogram är väsentligt högre än en elev på nationellt program. Totalt sett prioriteras 3,9 mnkr till IM verksamheten för förändring av volymer. Då antalet elever som inte genomför eller fullföljer utbildning på gymnasieskola ökar medför det även ökade volymer för

verksamheten som ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret, KAA. De arbetar bland annat med att hålla sig informerad om vilka ungdomar i åldern 16–19 år som är folkbokförda i Umeå Kommun som omfattas av ansvaret och erbjuda lämpliga insatser vid behov som i första hand motiverar den enskilde att påbörja eller återuppta studier. För att klara uppdraget prioriteras ytterligare resurser till KAA med 1,2 mnr.

Lagstiftningen har förändrats gällande ett utökat utbildningskrav för yrkesprogram och medel har prioriterats till detta år 2023, men för att fullt ut finansiera detta behöver medel tillskjuta med ytterligare 1,35 mnr vid antagande om att 50 procent av eleverna väljer att läsa den grundläggande behörigheten. För att finansiera detta fullt ut kommer ytterligare medel att behöva prioriteras även år 2025 och 2026. I miljöbalken 26 kap 19 § finns ett lagstadgat krav på utförande av löpande systematiskt arbete så kallad egenkontroll. För att kunna leva upp till miljöbalkens krav gällande egenkontroll prioriteras medel motsvarande 0,3 mnr.

En förändring i skollagen innebär att hemkommunen är skyldig att se till att den som vill få sitt kunnande kartlagt inför utbildning eller prövning inom kommunal vuxenutbildning erbjuds en inledande kartläggning och att eleven erbjuds validering om eleven behöver det. För att kunna leva upp till lagkravet prioriteras ytterligare resurser i form av SYV/koordinator, motsvarande 0,7 mnr.

Under perioden 2025 – 2028 förändras gymnasieskolans struktur. De tidigare kursbetygen ersätts med ämnesbetyg och innehåll i såväl betygskriterier som ämnesplaner förändras för att främja elevernas kunskapsprogression och minska elevernas stress under gymnasieutbildningen. Förändringen kommer att ställa stora krav på omställning och arbete med planering och kompetensutveckling kommer att behöva inledas redan under år 2024, för att kunna genomföra detta prioriteras medel motsvarande 0,3 mnr.

Inom GVN finns ledare med fler än 30 anställda per chef. För att närma sig det kommungemensamma målet om 30 medarbetare/chef prioriteras medel motsvarande 2 mnr till att stärka ledningsfunktionen, för att skapa förutsättningar för ett närvarande ledarskap, minska arbetsbelastning bland chefer och medarbetare samt öka attraktiviteten i chefsuppdraget.

Summerat medför ovanstående prioriteringar och förändringar att det saknas 7,7 mnr i driftsmedel för GVN jämfört med den av kommunfullmäktige tilldelade ramen. För att nå en budget i balans och inarbeta budgeterade medel för de lagstadgade uppdraget behöver anpassningar göras.

Arbetsmarknadsområdet är inte fullt ut ett lagstadgat uppdrag och som konsekvens av ett gott arbetsmarknadsläge i Västerbotten kommer arbetsmarknadsverksamheten att behöva anpassa sig till nuvarande volymer och delvis minska ambitionsnivån. Västerbotten har bland landets lägsta arbetslöshet. Arbetsmarknadsrådet är gynnsamt och antalet inskrivna på arbetsförmedlingen i Västerbotten minskar, även antalet långtidsarbetslösa samt ungdomsarbetslösheten har minskat. Det gynnsamma arbetsmarknadsläget bedöms ge nämnden möjlighet att anpassa verksamheten inom arbetsmarknad till dagens läge. Utöver anpassningar till rådande arbetsmarknadsläge kommer ambitionsnivån vad gäller att erbjuda ferietjänst till 17-åringar att minska. Nämnden behöver

genomföra prioritering kopplat till de driftsramar kommunfullmäktige beslutat om vilket medför att arbetsmarknad behöver genomföra åtgärder motsvarande 3,6 mnkr.

Utöver arbetsmarknadsområdet så sker även anpassningar inom vuxenutbildningen motsvarande 1,5 mnkr. Inom vuxenutbildningen sker även en anpassning till nuvarande volymer utifrån rådande arbetsmarknadsläge där behovet av vuxenutbildning är lägre än tidigare.

Umeå gymnasieskolas (UGS) främsta prioritering är att öka antalet elever som genomför en gymnasieutbildning och minska antalet avhopp. Det är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för att ge individer förutsättningar till framtida studier eller arbete. Trots stora utmaningar inom gymnasiet kopplat till genomströmning och ökat antal elever till IM från grundskolan behöver ambitionssänkningar göras även inom gymnasiet. Inom gymnasiet minskas ambitionsnivån och tilldelningen med 1,8 mnkr för de idrottsutbildningar RIG/NIU som nämnden prioriterat ytterligare medel till utöver de bidrag som erhålls. Utöver det så minskas ambitionsnivån för elevkonsulenter motsvarande 0,6 mnkr.

Utöver ovanstående minskas ambitionsnivån något för stödjande funktioner som arbetar med lokalplanering och ledning för kompetenscentrum för flerspråkighet, KCF motsvarande 0,2 mnkr.

Gymnasieskola

Elevunderlaget för gymnasieskolan ökar 2024. Umeå kommun har ett positivt netto avseende antalet elever som väljer att gå skola i annan kommun än folkbokföringskommunen. Umeås riksidrottsgymnasium är en av anledningarna till det, i kombination med att kranskommunerna har ett mindre utbud av gymnasieutbildningar än Umeå utifrån sin storlek.

Elevpengen per program i den kommunala gymnasieskolan 2024 finns sammanställd i bilaga 5 "Elevpeng per program inom kommunala gymnasieskolan 2024".

Anpassad gymnasieskola

Anpassad gymnasieskola är helt anslagsfinansierad.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen är anslagsfinansierad. Stora delar (ca. 42%) av verksamheten är dock finansierad via statsbidrag i olika former.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamheten arbetsmarknadsåtgärder är anslagsfinansierad. Stora delar (ca. 44%) av verksamheten är dock finansierad via statsbidrag i olika former.

Övriga verksamheter

Budgeten för verksamheterna; nämnd och skolgemensam verksamhet utgår från 2023 års budget uppräknad med index och volym till 2024 års nivå.

Kommunens ekonomiska läge och det faktum att de stora volymökningarna inom nämndens verksamheter fortsätter de kommande åren, gör att det är av yttersta vikt att arbeta med långsiktiga strukturella åtgärder för att klara den ekonomiska utmaning som det innebär.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budget fördelas per verksamhet 2024 enligt bilaga 3.

Prioritering utifrån tilldelade investeringsmedel

Medel för reinvesteringar inom nämnden är kraftigt underfinansierat i förhållande till den verksamhet som bedrivs. Gymnasieskolan är en mångfacetterad verksamhet utifrån de olika program som bedrivs. Bland annat bedrivs ett stort bygg- och anläggningsprogram, teknikprogram och ett program med lantbruksinriktning. Alla dessa program kräver lärverktyg i form av maskiner och utrustning för att kunna tillgodose en god utbildning och en säker arbetsmiljö för lärare och elever. Utifrån den beslutade investeringsbudgeten behöver hårda prioriteringar göras, på sikt kommer inte arbetsmiljön kunna säkras och avslut av vissa yrkesprogram som kräver maskiner och utrustning kommer att bli nödvändig. Att maskiner och utrustning inte kan reinvesteras i tid medför även ökade kostnader för reparation vilket påverkar nämndens driftsmedel. Att tillräckliga medel inte prioriteras från kommunfullmäktige till nämnden kopplat till reinvesteringar medför även att nämnden inte kan prioritera att investera i nya moderna miljömässiga maskiner som ger lägre klimatpåverkan, ex. traktorer på Forslunda.

I investeringsplanen har medel tilldelats TN, för tillskapande av 1 000 nya gymnasieplatser som beräknas färdigställas 2027. Det är av yttersta vikt att tidplanen håller då elevökningen är kraftig och gymnasieplatser behöver finnas för att eleverna ska kunna få en gymnasieutbildning tillgodosedd. När det gäller val till olika gymnasieprogram är det vid högt söktryck till ett program meritvärdet som avgör om en elev får plats eller inte. Finns det få platser ökar behovet av ett högt meritvärde för att eleverna ska få sitt förstahandsval tillgodosett. Få gymnasieplatser riskerar att medföra att det blir en utslagning där endast elever med höga meritvärden får sitt förstahandsval, att elever får sitt förstahandsval tillgodosett lägger grunden för att man genomför och slutför sin gymnasieutbildning. De elever som inte får sitt förstahandsval tenderar i större utsträckning att byta program och avbryta sin utbildning något som inte är bra för vare sig eleven eller verksamheten. Vid få gymnasieplatser finns risk att elever som är behöriga i värsta fall inte kommer in på ett gymnasieprogram i Umeå Kommun pga. för lågt meritvärde i jämförelse med andra sökande. Individer som inte har fullföljt gymnasieutbildning har hög risk att hamna i utanförskap.

6 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Utmaningar

Ökad genomströmning

Fler elever behöver få förutsättningar att nå kunskapsmålen i skolan och få en genomgången gymnasieexamen. Genomströmning behöver öka och avbrott minska. Med en god lärmiljö kan förutsättningar skapas för ett differentierat lärande som främjar inläring. En stor utmaning är att få elevernas frånvaro att minska. Tidiga insatser, en god lärmiljö och ett tryggt skolklimat har betydelse för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete som främjar närvaro och elevers lärande. Elevens hela livssituation, frånvaro, skolresultat och socioekonomiska förutsättningar behöver stå i centrum

när skolfrånvaron ska utredas. Kan närvaron öka kommer avbrott från gymnasiestudier minska och genomströmningen att förbättras. En utmaning är att på introduktionsprogrammen ta emot en ökad andel elever från grundskolan som saknar grundläggande behörighet till gymnasiet och få dessa elever behöriga till gymnasiet. Vi ser en ökad andel ungdomar som väljer att avbryta sina gymnasiestudier därmed ökar utmaningen för det kommunala aktivitetsansvaret att säkerställa insatser som förbereder fler elever för att återuppta sina studier i gymnasieskolan.

Gymnasieplatser till alla

Lokalförsörjningsfrågan är fortsatt en stor utmaning. Umeå Kommun har ett snabbt ökande elevunderlag och därför behöver det beredas plats för 1 000 fler elevplatser. Detta beräknas vara färdigställt 2027 och det är av vikt att så sker annars innebär det att Umeås ungdomar som inte kommer in på Umeås gymnasieskolor riskerar att stå utan gymnasieplatser eller inte få sitt förstahandsval. Det i sin tur kan innebära att de slås ut från samhället och är på sikt ett hot mot Umeås tillväxt. Det är av yttersta vikt att tidplanen för fler gymnasieplatser hålls då elevökningen är kraftig och betydelsefullt för elever att kunna få sitt val till gymnasieutbildning tillgodosedd. Är det högt söktryck på gymnasieprogram är det meritvärdet som avgör om en elev får en plats eller inte. Saknas det gymnasieplatser innebär det att det är elever med högt meritvärde som kommer få sitt förstahandsval. För elever som har lägre meritpoäng och inte får sitt förstahandsval tillgodosett ökar risken för studieavbrott och risk för utanförskap. Rätten att lyckas i utbildning är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att elever ska kunna påverka sin framtid och få ett självständigt vuxenliv. En utmaning är också den ökning av elever på gymnasiet som under sin grundskoletid, utifrån sina behov, har gått i resursskola. De eleverna har på gymnasiet fortsatt behov av extraordinära stödåtgärder som är mer krävande än särskilt stöd samt behov av undervisning i liten undervisningsgrupp med hög personaltäthet. Här saknas både funktionella lokaler och ekonomiska resurser för att tillgodose dessa elevers behov och möjlighet att klara sin utbildning och få en gymnasieexamen.

Kompetensförsörjning

Befolkningsprognos genomförd i Umeå kommun våren 2022 visar ett behov av att fram till år 2032 rekrytera 719 medarbetare till gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens område. Kompetensförsörjningen har blivit alltmer utmanande och förklaringarna är flera. Främst handlar det om den demografiska utvecklingen, där det finns färre personer i arbetsför ålder på arbetsmarknaden parallellt med att antalet elever och deltagare i nämndens verksamheter ökar. Andra orsaker är att för få personer ansöker till och slutför utbildning som lärare och att rörligheten på arbetsmarknaden har ökat. Skollagens krav på legitimation i anställning bidrar således till krav på långsiktighet i kompetensförsörjningsplaneringen särskilt vad gäller bristyrken. Inom gymnasieutbildningens område finns inte riktade statsbidrag att tillgå i samma omfattning som till grundskolans verksamhet, vilket innebär att strategiska kompetensförsörjningsåtgärder måste prioriteras inom nämndens ram.

Ett gott chefs- och ledarskap är en förutsättning för en verksamhet med hög kvalitet. Chefer ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Uppdraget som rektor är arbetsvärderat som kommunens mest avancerade chefsuppdrag och innefattar ett arbetsmiljöansvar där inte bara medarbetare utan även alla elever omfattas. Att fortsätta arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men detta påverkar budget och är därför att betrakta som en utmaning för nämnden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får riktade statsbidrag kopplat till anställningar och löner för lärare; i huvudsak lärarlönelyft och karriärvägar. Dessa statsbidrag är sedan flera år inarbetade i nämndens lönestruktur och om möjligheten att erhålla statsbidraget framgent skulle upphöra, så riskerar det att leda till en oerhörd ekonomisk belastning och negativ påverkan på kompetensförsörjningen.

Samhällets behov av arbetskraft

En annan utmaning är att få fler att välja yrkesprogram på gymnasiet eller som vuxenutbildning för att kunna tillgodose näringslivets och samhällets behov av arbetskraft. En utmaning är att finna former för att kunna bredda rekrytering för individer som saknar gymnasiebetyg och/eller har låga språkkunskaper och/eller funktionsnedsättningar att komma in på arbetsmarknaden och på sikt kunna försörja sig själva samt ge förutsättningar för nyanlända och de som står utanför arbetsmarknaden att bli anställningsbara och självförsörjande.

Digitalisering

Digital delaktighet är grundläggande för att kunna delta och verka i ett demokratiskt samhälle. I skolan läggs grunden för detta. Ungdomar och vuxna ska ges möjlighet att utveckla sin digitala kompetens, källkritik och källtillit något som är grundläggande förmågor för att kunna navigera bland det informationsutbud som finns tillgängligt. Digitala enheter ska finnas tillgängliga utifrån de behov de olika verksamheterna har. En utmaning är att ge våra chefer och medarbetare den fortbildning som de behöver för att kunna använda och nyttja ny AI-teknik och annan digitalisering som på sikt kommer kunna skapa möjligheter att utforma framtidens verksamheter inom nämndens område. En digital infrastruktur och kunskap om användningsområde ska finnas på plats och stödja verksamheternas behov. Tillgång på medel och samverkansformer för att nämndens verksamheter ska kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter är idag en utmaning att hantera. För att möta ökat antal elever behöver former för samverkan med externa, men även interna aktörer i förvaltningen utvecklas. Utmaningarna rör i huvudsak lokaler och stödfunktioner.

Kortsiktiga planeringsförutsättningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är en nämnd som till stor del får sin finansiering genom statsbidrag. Statsbidragen riktar sig främst till den kommunala vuxenutbildningen, arbetsmarknad och integration men även till gymnasieutbildning och anpassad gymnasieskola. Statsbidragen ger i stor omfattning möjligheter för nämnden att utveckla sin verksamhet men flertalet statsbidrag tenderar till att vara kortsiktiga med osäkerhet kring hur länge statsbidraget kommer att finnas. Att

bygga verksamhet på statsbidrag i stor omfattning är utmanande och medför en svårighet att skapa en stabil organisation med stabila planeringsförutsättningar på sikt. Därför är det av stor vikt att den kommunala finansieringen från Kommunfullmäktige är tillräckligt stor för att nämnden ska ges förutsättningar att långsiktigt styra verksamheten och utföra sitt grunduppdrag över tid.

Det är en stor utmaning för nämnden att hantera kortsiktiga planeringsförutsättningar, utökad lagstiftning och effektiviseringar och ambitionssänkningar i verksamheten. Det innebär att lagstadgad verksamhet kan bli problematiskt att bedriva. De senaste fem åren har effektiviseringar i verksamheten behövt genomföras samtidigt som Umeås gymnasieskolor har ökat med 700 elever och ny kostnadsdrivande lagstiftning har tillkommit inom komvux och gymnasiet.

Inom enheten Arenor för prövning återfinns Returbutiken som även bidrar till Umeå kommuns lokala miljömål och avfallsplan genom samarbete med Vakin för att ta emot återbrukade produkter som Returbutiken säljer. Returbutiken möjliggör även arbetsprövningsplatser för deltagare i behov av arbetslivsinriktad rehabilitering. En utmaning är även här att klara ökade uppdrag inom till exempel cirkulär ekonomi och återbruk med minskade resurser och en osäker finansiering.

Möjligheter

Umeå gymnasieskolor har möjligheten att erbjuda attraktiva utbildningar för kommunens ungdomar och för ungdomar från kranskommunerna. I dag väljer mer än 80 procent av varje årskull att läsa gymnasiet på något av UGS program. Umeå gymnasieskola har ett brett utbud av både högskoleförberedande- och yrkesprogram. Vi har goda förutsättning att erbjuda en bra kvalitet i undervisningen med hög andel behöriga och legitimerade pedagoger och andra yrkesprofessioner som verkar i gymnasieskolan och inom vuxenutbildningens verksamheter.

Inom UGS finns en väl utbyggd elevhälsa med kuratorer, skolsköterskor, specialpedagoger, speciallärare, studie- och yrkesvägledare och elevkonsulenter samt skolläkare och skolpsykologer som arbetar förebyggande och främjande tillsammans med pedagoger med elevens lärande i fokus. Elevhälsa börjar i klassrummet.

En möjlighet är UGS deltagande i SKR:s projekt UP2 – ett utvecklingsprogram för fullföljd utbildning som kommer pågå under 2024 – 2025. Där fokus i förändringsarbetet kommer vara att bryta mönster hos elever med problematisk skolfrånvaro för att minska studieavbrott.

Utbildningen och undervisningen ska vila på vetenskaplig grund. Gymnasie- och vuxenutbildningens nära samarbete med högre utbildning verkar i riktningen att stärka utbildningens kvalitet.

Regionalt samarbete i länet mellan kommuner gällande yrkesvux möjliggör att kompetensförsörjning för företag och organisationer inom Umeå kommun och regionen stärks på kort och på lång sikt. Det möjliggör för vuxna att kompetensväxla eller byta yrkesinriktning till förmån för arbete för att tillgodose samhällets behov av arbetskraft där det råder brist på personal. Inom komvux har kombinationsutbildningar där sfi och yrkeskurser kombinerats startat inom lokalvård, serviceresurs för äldre och matbESPisning för deltagare som är nyanlända och har låg utbildning.

Gymnasie- och vuxenutbildningens har ett väl utvecklat samarbete med andra myndigheter och förvaltningar samt ett nära samarbete med näringsliv. Samverkan och samarbete med Arbetsförmedling, Försäkringskassa, Socialtjänst och Kriminalvården gör det möjligt att hitta former för individer som saknar gymnasiebetyg och/eller har låga språkkunskaper och/eller funktionsnedsättningar att komma in på arbetsmarknaden och kunna försörja sig själv.

7 Inriktningssmål och program från kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har fastställt inriktningssmål som är långsiktiga och berör flera kommunala aktörer. Nämnder och bolag ska prioritera arbetet med de givna inriktningssmålen. Till inriktningssmålen finns program som konkretiserar och ramar in målen. Programmen har sedan olika fokusområden. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått nedanstående inriktningssmål, program och fokusområden destinerade till sig.

Inriktningssmål 1:	Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050
--------------------	--

Program för tillväxt

Programmet syfte är att lyfta viktiga fokusområden för att bibehålla tillväxt och befolkningsutveckling och utveckla Umeå för framtiden.

Fokusområde 2: Universitetet som tillväxtmotor

I samverkan med Universitetet skapas en infrastruktur med långsiktigt hållbara samverkansmodeller som bygger broar mellan undervisning, utveckling och forskning. *Curiosum*, science center, ska öka elevernas intresse för vetenskap och teknik, innovation och entreprenörskap för att möta framtida samhällsutmaningar, samt vara en träffpunkt för samverkan skola, arbetsliv och akademi.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet

Ulf är ett försöksprojekt som ska utveckla modeller för långsiktig samverkan vad gäller forskning, skolverksamhet och lärarutbildning mellan universitet och skola där skolans frågeställningar är i fokus.

Gymnasielärare främst inom teknik, naturvetenskap och entreprenörskap förlägger delar av sin undervisning på *Curiosum*.

Nämnden tillhandahåller övningskolor för verksamhetsförlagd utbildning för lärarstudenter och erbjuder praktikplatser till studenter från universitetets olika institutioner.

Inriktningssmål 2:	Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden
Inriktningssmål 3:	Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Program för social hållbarhet

Programmets syfte är att motverka ökade skillnader mellan medborgare samt skapa goda livsvillkor genom att utveckla kommunens och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt.

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval.

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas.

Barnkonventionens värden och rättigheter ska genomsyra all utbildning. Skolan har i uppdrag att ge elever kännedom om sina rättigheter och att ge elever möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande på sin utbildning. Elevens bästa ska vara vägledande i alla beslut. Den fysiska miljön och de pedagogiska anpassningar som görs är avgörande för att elever med funktionshinder och funktionsnedsättningar ska ges de bästa förutsättningarna att nå målen. Tillgång till utbildning är den i särklass viktigaste skyddsfaktorn för att skapa förutsättningar för ett självständigt vuxenliv.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet

Skollagen är tydlig med att elever ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet i att vidareutveckla sin utbildning samt hållas informerade i frågor som rör dem. Det sker i klassrummet, via klassråd och skolforum samt i programråd och andra lokala samverkans forum där elever ges möjlighet att delta i och påverka verksamheten. Årlig elevenkät och undervisningsutvärderingar i ämnen synliggör elevers uppfattningar om bland annat trygghet, delaktighet, inflytande och stress.

3.2 Motverka barnfattigdom.

Genom utbildning för unga och vuxna skapas goda möjligheter till framtida försörjning. Fortsatt arbete med att motverka barns ekonomiska utsatthet och utanförskap genom att få fler föräldrar i arbete och därigenom minska barns fattigdom.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet

Gymnasieskolan och sfi inom kommunala vuxenutbildningen ska i huvudsak vara avgiftsfri, endast i enstaka fall kan kostnader tas ut, men det ska ske på frivillig grund. I Umeå gymnasieskolor får eleverna äta avgiftsfri skollunch. Inga avgifter tas ut när man ansöker om en plats inom Umeå gymnasieskolor. Digitala enheter och läromedel lånas ut kostnadsfritt. Vuxenutbildningar och Vuxentorget arbetar aktivt för att få fler vuxna (föräldrar) i arbete.

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete (barn och unga)

Elevhälsan arbetar förebyggande och främjande för elevens bästa – elevhälsa börjar i klassrummet. Elevhälsoteam med skolsköterskor, kuratorer, specialpedagoger, elevkonsulenter och studie- och yrkesvägledare finns till hands på alla skolenheter och arbetar tillsammans med pedagoger för att stötta elever vid behov av stöd samt skapa tillgängliga lärmiljöer som främjar elevers lärande samt hälsa. Skolläkare och skolpsykologer finns att tillgå vid behov. Ett genomgången gymnasium är den största skyddsfaktorn för ett fungerande vuxenliv.

Gymnasie- och utbildningsnämndens verksamhet

Skolsköterskan erbjuder hälsosamtal till alla elever i årskurs 1 på gymnasiet. Aktivt arbete med att öka närvaron i skolan pågår kontinuerligt. UP2 projektet med SKR kommer fokusera på ökad närvaro. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett samverkansavtal med regionen kring ungdomshälsan för unga som behöver stöd. Samverkan sker vid behov mellan skola och socialtjänst och andra vårdinrättningar.

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

För människors delaktighet och inflytande i samhället samt för att få en god livskvalitet och hälsa är arbete och sysselsättning betydelsefullt. Det skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Nämnden säkerställer tillgång till utbildning för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv.

En regelbunden dialog med näringslivet och offentliga aktörer kring arbetsplatsförlagt lärande och förestående förändringar på arbetsmarknaden förs för att med god planering kunna anpassa utbudet av yrkesutbildningar.

Gymnasie- och utbildningsnämndens verksamhet

Kommunala aktivitetsansvaret arbetar för att unga utan gymnasieutbildning påbörjar studier eller arbete. *Mirai* – ett projekt med finansiering från sociala omställningsfonden i samarbete med studieverkstan provar vägar att öka återgången till studier.

Nyanlända får utbildning i svenska (sfi) samt sysselsättningsfrämjande åtgärder för att kunna försörja sig själv och aktivt kunna delta i samhället.

Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola möjliggör för vuxna att bredda sin kompetens för att matcha företagets behov. Inom komvux har kombinationsutbildningar där sfi och yrkeskurser kombinerats startat inom lokalvård, serviceresurs för äldre och matbespisning deltagarna är nyanlända och har låg utbildning.

Arbetsmarknads- och integrationsavdelningens verksamhet bidrar till att lägga grunden för andelen individer i utanförskap att finna vägar till egenförsörjning och visa vägen till hållbara lösningar för bosättning, arbete och studier. Samarbete och samordning sker via ungdoms- och vuxentorgen där en strukturerad samverkan mellan Umeå kommun (Socialtjänst, vuxenutbildning, Arbetsmarknad och integrationsavdelning), Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Västerbotten, samt Kriminalvården sker.

Förutom ovanstående program och inriktningsmål dedikerade till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden finns det ett flertal andra program och handlingsplaner som berör nämndens område på olika sätt.

8 Personalpolitiska mål från kommunfullmäktige

Personalpolitiskt mål 5

Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.

För att skapa förutsättningar för kvalitet och måluppfyllelse är det av stor vikt att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden både attraherar och rekryterar behöriga och kompetenta medarbetare samt behåller och utvecklar medarbetare i verksamheten. Medarbetarnas kompetens är en mycket viktig faktor för kvalitet och måluppfyllelse där kompetensutveckling och goda karriärmöjligheter bidrar till både ökad attraktivitet för uppdraget och till ökad motivation hos medarbetarna.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter ska spegla samhällets struktur och präglas av jämställdhet och kulturell mångfald. Att bredda perspektivet på rekrytering och ta tillvara kompetenser är därför en viktig fråga för att attrahera och nå framtida medarbetare likväl som nya grupper av medarbetare på arbetsmarknaden.

Att nämndens verksamheter har en ändamålsenlig arbetsorganisation som skapar balans i bemanning mellan uppdrag och förutsättningar är även av stor betydelse för att attrahera och behålla medarbetare.

Personalpolitiskt mål 6

Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.

Ledarskapet ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Ett gott ledarskap där chefer kan engagera sina medarbetare och tillsammans med dem kan driva förändringar, kommer att spela en avgörande roll för gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens framtida utveckling.

Målet antal medarbetare per chef är av fortsatt vikt för nämndens område att följa upp, i syfte att säkerställa de organisatoriska förutsättningar som bidrar till verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse. Ett fortlöpande arbete kring förutsättningar som bidrar till hållbara chefsuppdrag ska fortgå såväl inom ramen för det systematiska arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö som i den individuella dialogen mellan chef och medarbetare.

Strategier och aktiviteter för att säkra en långsiktig ledarförsörjning är ett prioriterat område och beskrivs i gymnasie- och vuxenutbildningens kompetensförsörjningsplan.

Personalpolitiskt mål 7

Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

En bra arbetsmiljö är en förutsättning för att skapa såväl kvalitet som effektivitet i gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter, men även en förutsättning för att attrahera och behålla

personal. Alla som verkar i Utbildningsförvaltningen har ett gemensamt ansvar för att aktivt medverka till att skapa en bra arbetsmiljö. Arbetsmiljöarbetet ska genom ett hälsofrämjande förhållningssätt bidra till verksamhetens utveckling samt ta sin utgångspunkt i framgångsfaktorer i utformning av arbetsmiljö, arbetsorganisation, arbetstid och lönebildning.

Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas i enlighet med förvaltningens årshjul, löpande riskbedömning och handlingsplan. Via det systematiska arbetsmiljöarbetet följs förbättringsbehov och prioriterade åtgärder upp, på olika nivåer i organisationen. Genom fokus på främjande och förebyggande insatser i arbetsmiljöarbetet samt arbete med rehabilitering och anpassning skapas förutsättningar för att långsiktigt sänka sjukfrånvaron.

9 Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Tilläggsuppdrag 2023:1

KF ger KS och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Planering och genomförande

Med stöd i det systematiska kompetensförsörjningsarbetet bedrivs insatser inom ett flertal områden och organisatoriska nivåer i syfte att attrahera, behålla och utveckla, se även nämndens kompetensförsörjningsplan. Deltagande i det kommunövergripande utvecklingsarbetet.

Tilläggsuppdrag 2023:2

KF ger KS och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Planering och genomförande

Utbildningsförvaltningen deltar i det kommunövergripande utvecklingsarbetet för att främja samarbete och ansvarstagande i kommunorganisationen, bland annat genom aktivt deltagande i kommungemensamma forum, nätverk och arbetsgrupper. Dessutom pågår inom ramen för både det systematiska arbetsmiljöarbetet samt nämndens miljö och hälsoskyddsarbete, aktiviteter för att utveckla och främja samverkan över förvaltningsgränser främst med fokus på gränssnitt mot Teknik och fastighetsförvaltningen.

Tilläggsuppdrag 2021:8

KF ger KS i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn även med annan utförare än kommunen används på ett felaktigt sätt och/eller kriminellt syfte till exempel för att finansiera organiserad brottslighet samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Planering och genomförande

Utbildningsförvaltningen deltar i det kommungemensamma arbetet. Utbildningsförvaltningen har upprättat rutiner för att säkerställa för nämnden viktiga processer exempelvis avseende bidrag på lika villkor, ägar- och ledningsprövning inom förskolan.

10 Styrning och uppföljning av externa utförare

Viss del av undervisning på den kommunala vuxenutbildningen utförs av privata utförare. Dessa delar av vuxenutbildningens verksamhet ansvarar rektor på vuxenutbildningen för utan åtskillnad från övrig kommunal vuxenutbildning. Verksamheten utförs i paritet med den undervisning som genomförs i kommunal regi. Regelbunden uppföljning sker av rektor som kontrollerar att upphandlingen följs och att verksamheten följer skollag och de styrdokument som är rådande. Genomströmning av elever återspeglaras vid årsbokslut i januari. Andel timmar av externa utförare i förhållande till kommunal vuxenutbildning återspeglaras vid årsbokslut.

11 Bilagor

Bilaga 3 Fördelning av ram

Bilaga 7 Styrkort

Bilaga 8 Nämndens utmaningar och möjligheter på 3-5 års sikt